

bírással sújtja. Ami bármilyen kis részvény-társaságra vonatkozik, az, úgy látszik, nem kötelező a fővárosra, mert a főváros közgyűlése csak az 1922. évi zárszámadás adatait ismeri, amelyek pedig az újabb kölcsön felvételének elhatározásánál praktikus jelentőséggel már nem bírnak.

Ahoz, hogy el lehessen bírálni, hogy a főváros anyagi helyzete az újabb kölcsön felvételét kívánatossá, vagy megengedhetővé teszi-e, pontosan kellene ismerünk nemcsak a költségvetést, hanem a teljes vagyoni státust, az üzemek jövedelmezőségét és a beruházási programnak részleteit, amelyekre a kölcsön felhasználó lesz.

A korábbi külföldi kölcsönök rendezése alkalmából az elmúlt évben ideküldött külföldi szakértők széles alapra fektetett, megokolt véleményes jelentése a főváros anyagi helyzetét, az üzemek jövedelmezőségét mindenkit meggyőző erővel olyan kedvező színben tüntette fel, hogy a fővárosnak elsőrangú érdeke ezeknek a bizalmas gyanánt kezelt jelentéseknek mennél szélesebb alapon való ismertetése, mert a kölcsön annál kedvezőbb feltételek mellett szerezhető meg, minél jobban tudjuk meggyőzni a hitelezőt a főváros fizetőképességéről.

Arról, hogy a főváros nemcsak fizetőképese, hanem fizetési készsége is van, a külföldi hitelezők az osztrák egységgel meggyőződést szereztek, hiszen az osztrák egységben a főváros — szerény és természetesen senkire sem kötelező véleményem szerint — magát több mint 100 százalékos fizetésre kötelezte.

Az osztrák egységben a német, francia, belga valuták leromlása ellenére, eredeti valutákban kapják meg a hitelezők követeléseiket, úgyhogy az osztrák egység után több mint 40%-ra emelkedett azoknak a fővárosi kötvényeknek árfolyama, amelyek az egység megkötése előtt 15%-on sem voltak értékesíthetők. Annak a fővárosnak, amely az osztrák egységgel jelét adta annak, hogy minden körülmények között hitelezőinek teljes kielégítésére törekszik, kell, hogy módja legyen előnyösebb kölcsönök felvételére.

Ha a német városoknak: Brémának, Münchennek, Nürnbergnek, Frankfurtnak, Drehdának, Hamburgnak stb. a békekötés után, nagyobb részt az elmúlt évben felvett dollárkölcsönöket vizsgáljuk, amelyeket az Equitable Trust, a Speyer-Bankház, a Marshall Field, a Harrimann, a National City Bank és a Schroeder cég folyósítottak, azt látjuk, hogy azok úgy a kamatozás, mint a kibocsátási árfolyam szempontjából lényegesen kedvezőbbek, mint az elmúlt évben a magyar vidéki városok részére megszavazott dollárkölcsön volt, és az a meggyőződésem, hogy Budapest fővárosa hosszabb lejáratú valutakölcsönt csak az esetben vehet fel, ha azt a vidéki városok részére folyósított kölcsönnél olcsóbban kapja és különösen is, ha biztosítatik neki a jog, hogy a kamatlábnak várható csökkentésével a kölcsönt felmondani, illetve konvertálni módjában lesz.

Nem osztozom abban a felfogásban, hogy a külföldi kölcsönt fel kell venni minden áron, mert csak a külföldi kölcsön segítségével indulhat meg Budapesten az eleven gazdasági élet és az alkotás korszaka, de nem osztozom abban a felfogásban sem, hogy egyáltalában nem kell külföldi kölcsönt felvenni, mert a fővárosnak üzemei elég gazdagok ahhoz, hogy önmagukat alimentálják és fejlesszék.

Ez nem elvi kérdés, hanem gyakorlati. A kölcsönt fel kell venni, ha annak feltételei előnyösek, mert zárszámadások nélkül is mondhatom, hogy a főváros nem olyan gazdag, hogy lendületes építő beruházásokat tudjon eszközölni kölcsön segítsége nélkül, viszont a kölcsönt nem szabad felvenni, ha annak feltételei rosszak, mert állítom, hogy a főváros nem olyan szegény, hogy a kölcsön felvétele reánézve „a lenni vagy nem lenni” kérdését jelentené.

Aki nem gondol azzal, hogy más mit tart róla, az nemcsak elbizakodott, hanem valósággal elvetemedett.

Cicero.

III.

Új vezetőséget a városházára!

Irta: MAGYAR MIKLÓS

Régóta nem előzött meg fővárosi közgyűlést oly izgalmas várakozás, mint a szerdait, mely tárgysorozatánál fogva a várva-várt építőmunka megindulását jelentette. Bizakodó hangulat uralkodott a zsúfolásig megtelt termen, a törvényhatósági bizottság minden tagja érezte, hogy az elmúlt évek tespedése és rombolása után végre visszatér az alkotás kora és olyan epocha következik, mely legalább halvány visszfényét sugározza a Bárczy István nagy és gyönyörű Budapestjének. Az izgalmat főleg az a hír okozta, hogy a Ripka-párt a 20 millió dolláros beruházási kölcsön felvételét nem fogja megszakítani. Később tudódott csak ki, hogy a Ripka-párton is meggondolták a dolgot s ekkor nyomban elült az ideges nyugtalanság.

A közgyűlés megmutatta, hogy a pártok felül tudnak emelkedni a kicsinyes szempontokon, ha arról van szó, hogy munkát kapjanak a munkanélküliek, kereset-höz jussanak a kereskedők, megélhetéshez az iparosok. Bizonyára nem kis felelősséget vállalt magára az, akinek a beruházási tervet végrehajtásához szükséges kölcsön megszerzéséről kell gondoskodnia. De nem kevésbé fontos, hogy a kölcsönből egyetlen fillér más célra, mint amire előirányozták, ne jusson, hogy a beruházási program kapcsán csak olyan beruházások legyenek, amelyek a polgárság érdekeit szolgálják.

Ezen a ponton, sajnos, pesszimisták vagyunk. Az eddigi tapasztalat szerinti az ügyosztályok mai vezetői közül nem mindegyikben vannak meg azok a bizalmkeltő képességek, amelyek nélkül ilyen nagy tervet megvalósítani nem lehet. Iskolák, népszállók, kórházak könyvtár: nem dobban-e meg mindannyiunk szíve hallatukra? De ugyanakkor fenyegetően bontakozik ki azoknak a súlyos terheknek a képe, melyeket a beruházások megvalósulása jelent. Hol van az a vezérő egyéniség a mai városházán, aki az adminisztráció élén irányt tudna mutatni a munkának, aki biztosíték lenne arra nézve, hogy a megfelelő beruházások, a megfelelő sorrendben és időpontban kerülnek kivitelre. És ki biztosítja vajjon a munkák kiadásának pártatlanságát?

Itt nem egy-két városi bérház fölépítéséről vagy holmi tatarozásokról van szó, hanem egy nagy koncepciójú gazdasági program végrehajtásáról. És itt állapítsuk meg teljes objektivitással, hogy az a program, melyet élénk terjesztettek, a mostani formájában nem alkalmas a keresztülvitelre. Először tehát komoly és keresztülvihető módon kell átdolgozni a hevenyészett tervezetet. De nem tudunk megszabadulni attól a gondolattól, hogy mielőtt e nagyszabású és életbevágó program kivitelére kerül a sor, a főváros ügyeinek vezetése megfelelő ember kezébe kell hogy kerüljön. Mert ettől függ, hogy azokat a terheket, amelyeket magunkra vállaltunk, érdemes volt-e vállalni és hogy azok a várakozások, melyek a terhek vállalását megokolták tették, teljesülhetnek-e.

A kicsinyek büszkesége abban áll, hogy mindig magukról beszélnek, a nagyoké: hogy soha. Az utóbbi büszkeség végtelenül nemesebb, de néha kissé sértő a társaságra. Mintha azt mondaná az illető: „Uraim, önök nem érdemesek arra, hogy az önök becsülésére törekedjek.”

Voltaire.

Kevésbé csodálkoznánk azon, hogy ismerőseink ostoba emberek társaságába is járnak, ha meggondolnánk, hogy a legtöbb ember nem annyira azért keres társaságot, hogy neki beszéljenek, hanem azért, hogy ő beszéljen.

Pope.